

نقش آموزشی کتابخانه‌ها در سده‌های نخست ایران اسلامی

عبداله صفرزائی^۱

چکیده

در سده‌های نخست اسلامی در ایران، ساختار نظام آموزشی متحول شد و مراکز و مؤسسات آموزشی متعددی تأسیس گردید. یکی از نهادهای علمی و آموزشی این دوره در ایران، کتابخانه‌ها بودند. کتابخانه‌های قرون اولیه اسلامی، خدمات چشمگیری در جهت پیشرفت علوم و فنون ارائه می‌دادند. با توجه به پیشرفت علوم و متحول شدن ساختار نظام آموزشی سده‌های نخست اسلامی در ایران، این سؤال مطرح است که نقش آموزشی کتابخانه‌ها چگونه بود؟ و چه تأثیری در پیشرفت و رونق علوم داشتند؟

تاکنون پژوهش‌های قابل توجهی درباره کتابخانه‌های سده‌های نخست اسلامی در ایران انجام گرفته است؛ اما به نقش و کارکرد آموزشی کتابخانه‌های این دوره نپرداخته‌اند. از این رو، نوشتار حاضر با رویکرد توصیفی - تحلیلی و با تکیه بر داده‌های تاریخی، به واکاوی نقش آموزشی کتابخانه‌های سده‌های نخست اسلامی در ایران پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد کتابخانه‌ها علاوه بر نقش آموزشی مستقیم، به عنوان نهادی که دسترسی به منابع و دانش آموزشی را آسان می‌کردند، شرایط آموزشی بهتری را فراهم کرده، نقش مؤثری در رشد و رونق یافتن علوم و فنون آن زمان داشتند.

واژگان کلیدی

کتابخانه، آموزش، سده‌های نخست، ایران اسلامی.

۱. استادیار گروه تاریخ دانشگاه ولایت - ایرانشهر: a.safarzaie@velayat.ac.ir
تاریخ دریافت: ۹۷/۲/۲ پذیرش: ۹۷/۳/۵